

Ця проблема є актуальною, бо у разі зловживання правом з боку правоохоронних органів можливе порушення адвокатської таємниці. Дана норма є відносно новою, відповідно до цього вона потребує детального роз'яснення з боку законодавця й чіткої регламентації дій правоохоронних органів. Без цього неможливо буде стверджувати, що права клієнта і адвоката будуть захищені від посягань з боку правоохоронних органів.

Таємниця змісту відносин між адвокатом і клієнтом є не тільки гарантією прав адвоката й клієнта, а й гарантія інтересів держави [4]. Неможливість допитати адвоката відносно інформації, яку він отримав від клієнта виправдовується принциповим ставленням до адвокатської діяльності як державно необхідну, котра сприяє зміцненню законності.

Список використаної літератури:

1. Адвокатська таємниця: теорія і практика URL: https://pidru4niki.com/2015082666449/pravo/advokatska_tayemnitsya_teoriya_praktika.
2. Джабурія О. О. Адвокатське бюро та адвокатське об'єднання як суб'єкти відносин щодо забезпечення дотримання Правил адвокатської етики. *Вісник Одеської адвокатури*. 2019. С. 34–36.
3. Реалізація принципу адвокатської таємниці при здійсненні адвокатом консультативної діяльності. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3_4-2016-35-40_Kolomiichuk.pdf.
4. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України : дис. докт. юр. наук / Бакаянова Н.М. Одеса, 2017. 486 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Ковальчук Інна Сергіївна**

Кузнєцов С.С.

*студент 2-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день Україна має всі передумови для подальшого реформування адвокатської професії. Але вона стикається з низкою проблем. Відсутність механізму реалізації принципу рівності сторін у суді; недосконалість механізму надання правової допомоги; відсутність правового

регулювання діяльності адвокатів на території інших держав; відсутність постійної та комплексної системи підготовки та перепідготовки професійних юристів; наявність певної залежності адвокатських об'єднань від діяльності органів державної влади; відсутність незалежного корпоративного регулювання діяльності адвокатських об'єднань; відсутність реальної незалежності юристів.

Необхідно посилити контроль за станом фінансування, процедурою оплати послуг та відшкодування витрат юристів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Зміни до Закону про безоплатну правову допомогу є наступним етапом реформування адвокатури. На момент прийняття чинного Закону про адвокатську діяльність основні установи Національної асоціації адвокатів України (НААУ) ще не створювались, тому ця сфера все ще регулювалась державою, і є неприємні порушення принципів незалежності в центрах правової допомоги.

Активізація залучення юристів до процесу формування стратегії розвитку юридичної спільноти – одне з головних завдань, що стоять сьогодні перед органами адвокатського самоврядування. Це можна зробити, зробивши процес прийняття рішень такими органами якомога прозорішим та публічним. Рішенню, яке є важливим для юристів, має передувати широка дискусія, тоді рішення не будуть піддаватися обурливій критиці, а, навпаки, супроводжуватимуться колективною волею до реалізації.

Однак, на жаль, немає жодного диво-рецепту, щоб українська адвокатура стала такою впливовою, авторитетною та багатою, як Американська асоціація адвокатів. Для його створення необхідно залучити колективний розум, запросити колег на публічну дискусію. Попереду ще багато роботи, адже тепер усі органи самоврядування адвокатури повинні працювати над тим, щоб максимально захистити адвоката, його права та гарантії. [2]

У державі, заснованій на верховенстві права, вся правоохоронна система, виконуючи свої функції, в першу чергу захищає права людини. Суди вирішуються судами виключно на підставі професійного розслідування, обґрунтованої підготовки справи та вагомих доказів у змагальному процесі. У такій державі немає необхідності порушувати професійні права та гарантії адвоката або права людини обвинуваченого, щоб отримати обвинувальний вирок. На жаль, в Україні велика кількість обвинувальних вироків частково спричинена значними порушеннями захисних прав. Це незважаючи на механізми захисту, передбачені законом.

До основних порушень прав українських юристів належать:

- а) ненадання адвокатам доступу до своїх клієнтів;
- б) порушення права на конфіденційне спілкування адвоката та клієнта;
- в) ненадання або несвоєчасний доступ адвоката до інформації та матеріалів справи;
- г) проведення незаконних обшуків в офісах та вилучення документів, що становлять адвокатську таємницю;

д) порушення статусу адвоката у кримінальному провадженні; зловживання адвокатами дисциплінарних стягнень та порушення кримінальних справ проти адвокатів;

е) застосування позасудових заходів впливу на адвоката та його майно.

Ці порушення вкрай негативно впливають на права людини обвинуваченого, а також на права та професійні гарантії їх адвокатів. Вони стійкі і повсюдні і трапляються, незважаючи на зусилля багатьох сторін запобігти та відшкодувати заподіяну шкоду, а також серйозно підривають верховенство права та процедуру, встановлену законом [3].

На жаль, здається, що суспільство ще не готове відстоювати паритет адвокатської професії та державний примус, а серед парламентаріїв є такий низький відсоток справжніх професійних юристів, вони навіть не можуть зрозуміти необхідність такого паритету. Проаналізувавши ситуацію, що склалася, ми мимоволі ставимо прикрі питання: якщо адвокат незахищений, що буде з тими, кого він захищає? [4]

Посилення системи правового захисту у разі порушення професійних прав та гарантій адвокатів вимагає розвитку здатності ключових сторін, які беруть участь у професійній діяльності адвоката, виявляти відповідні засоби правового захисту, застосовувати їх, підтримувати та ділитися всіма відповідними інформація. До цього процесу повинні бути залучені всі організації та установи, що підтримують юридичну професію. Така система повинна охоплювати всю країну і бути доступною для кожного юриста. Враховуючи це, доцільно наступне.

Перш за все, необхідно внести певні зміни до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме до статті 23 «Гарантії адвокатської діяльності». Встановити на законодавчому рівні, що обшук приміщення адвоката можливий лише тоді, коли адвокат особисто має статус підозрюваного; внести зміни, щоб забезпечити можливість використання картки адвоката як документа, що посвідчує особу; про неможливість допиту адвоката як свідка у справах, де адвокати є захисниками, крім випадків, коли адвоката особисто підозрюють у вчиненні злочину.

Також, до Кримінально-процесуального кодексу України слід внести низку терміново важливих змін щодо забезпечення процесуальних прав обласними радами адвокатів у справах про притягнення адвоката до відповідальності; порушують інші питання, що вимагають уваги, та включають процесуальні права адвоката, коли особа не має статусу підозрюваного, відмову слідчих органів інформувати адвокатів про допит свідків тощо.

Серйозним та суттєвим кроком буде внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення для збільшення відповідальності за відмову в наданні інформації на вимогу адвоката, за несвочасне або неповне надання інформації, водночас внесення змін до Кримінального кодексу

України щодо усунення кримінальної відповідальності суддів за завідомо несправедливе рішення.

Пріоритетом має стати розвиток Національної асоціації адвокатів України як всеукраїнської професійної організації, яка об'єднує всіх юристів з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування. Серед пріоритетних завдань НААУ має бути створення комплексної бази даних із системою управління інформацією, що охоплює всі порушення професійних прав та гарантій адвокатів, якою буде просто і зручно користуватися при офіційній реєстрації адвоката про будь-яке порушення його професійні права та гарантії, а також розповсюдження стандартних настанов, процедурних вказівок для адвокатів щодо того, як діяти та до кого контактувати, якщо їхні професійні права та гарантії були порушені. Доцільно проводити регулярні громадські кампанії з метою посилення внутрішнього контролю державних установ з метою запобігання порушенням професійних прав та гарантій адвокатів, організовувати наукові семінари, проводити навчальні заходи для членів дисциплінарних палат з питань дисциплінарного провадження, підстави для дисциплінарного провадження, тощо.

Усі зацікавлені сторони повинні відігравати активну роль у цьому процесі та працювати разом. Управління системою має здійснювати Національна асоціація адвокатів України та, зокрема, Комітет з питань захисту прав адвокатів та гарантій адвокатури. Співпраця та інформація необхідні для створення конкретних механізмів проти зловживань, які є ефективними, прозорими, відкритими, загальнодержавними, на основі визначених критеріїв та показників та враховують позицію всіх зацікавлених сторін. Це єдиний спосіб подолати безкарність та створити захисні засоби та засоби захисту для юристів у системі правосуддя. Простіше кажучи, практика повинна відповідати закону, а засоби правового захисту повинні бути ефективними при будь-якому порушенні закону [3]. Українська адвокатура була і залишається прихильником реформ, спрямованих на подальшу адаптацію існуючої європейської практики. Таким чином, пріоритетами реформування адвокатської професії є збереження незалежності професії та підвищення професійних стандартів. Запорукою цього є ефективне самоврядування, а також посилення та захист прав та гарантій професійної адвокатської професії [1]. Отже, пріоритетами реформування адвокатури є збереження незалежності професії та підвищення професійних стандартів. Запорукою цього є ефективне адвокатське самоврядування, а також посилення і захист прав та гарантій професійної адвокатської діяльності [1].

Список використаної літератури:

1. Гвоздів В.А. Зміни заради змін не просто не потрібні – вони шкідливі. URL: <http://unba.org.ua/publications/print/1654-zmini-zaradi-zmin-ne-prosto-ne-potribni-voni-shkidlivi.html>

2. Коваль К. Стратегія розвитку адвокатури України. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/actual/strategiya-rozvitku-advokaturi-ukrayini.html>

3. Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні» URL : http://www.justicereformukraine.eu/wp-content/uploads/2016/06/ProtectingAdvocates-Memo_FINAL_ukr.pdf

4. Рябенко П. Газета по-українськи – створення єдиної правничої професії Новий закон і старі проблеми адвокатури. URL: <https://gazeta.ua/blog/12360/novij-zakon-i-stari-problemi-advokaturi>

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Курганський Олександр Валерійович**

Лебідь В.О., Цюпин С.І.

студентки 2-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

ЩОДО НЕРАЗГОЛОШЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ

На сьогодні адвокатура України, як один із найважливіших соціальних та правових інститутів громадянського суспільства та правової держави переживає переломні часи. На наше переконання, гостро постає проблема щодо збереження та розголошення адвокатської таємниці в адвокатській діяльності. Головною причиною цього є те, що адвокатська таємниця не лише встановлює права та обов'язки учасників процесуального провадження, але й наділена морально-етичним змістом, що робить її одним із найважливіших принципів адвокатської діяльності. У цій роботі ми спробуємо розкрити маловідомі аспекти дослідження та вказати на ті факти, на які не було звернено достатньої уваги. Цікавими є результати праць Т.В. Варфоломєєвої, І.Л. Петрухіна, С.І. Арія.

Досліджуючи поняття адвокатської таємниці, варто зазначити, що чинний ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» вперше на законодавчому рівні закріпив поняття адвокатської таємниці, під яким слід розуміти будь-яку інформацію, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші